

Verhalen geschreven door onze leden

● Een koninklijk domein op Wageningse bodem

Aan de uiterste oostgrens van de gemeente, dichterbij het dorp Renkum dan bij de bebouwde kom van Wageningen, heeft van 1881 tot 1899 een koninklijk landgoed gelegen. Wat bracht Zijne Majesteit koning Willem III, het toenmalige staatshoofd van ons land, ertoe om een koninklijk domein op Wageningse bodem te stichten?

De Grote Salon in het koninklijk paleis Oranje Nassau's Oord

Op 7 januari 1879 trouwde koning Willem III met de Duitse prinses Emma von Waldeck – Pyrmont. Een jaar later werd de verbintenis gezegend met een dochter, de latere koningin Wilhelmina. Zoals gebruikelijk in vorstelijke kringen kreeg de bruid een zogenaamd weduwengoed. Wanneer de koning eerder zou overlijden dan zijn echtgenote, zou zijn weduwe over een eigen residentie kunnen beschikken. De keuze van de koning viel op het

landgoed Grunsfoort, dat hij nog kende van de jachtpartijen in de daar gelegen bossen. Na de aankoop in 1881 herdoopte de koning zijn nieuwe bezit in Oranje Nassau's Oord, hierna kortweg ONO, en liet hij het huis vergroten.

De eerste jaren verbleef het vorstelijke gezin 's zomers een paar maanden op O.N.O. De koning gaf zich over aan zijn liefhebberijen: jacht, houtbewerking en riviervisserij. Onder de voorwerpen die nu nog op O.N.O. aanwezig zijn behoren enkele timmergereedschappen voorzien van een gekroonde W. In de late jaren tachtig belette de verslechterende gezondheid van de koning zich terug te trekken op O.N.O. Na het overlijden van de koning in 1890 had zijn gemalin geen tijd om zich terug kunnen trekken op haar *weduwengoed* in de Wageningse bossen, omdat zij geroepen werd tot de taak van regentesse voor haar minderjarige dochter Wilhelmina. Haar Wagenings-Renkumse landgoed bleef tot 1899 intact als particulier koninklijk domein. In dat jaar kreeg O.N.O. een andere bestemming. Koningin Emma stichtte op haar landgoed het Sanatorium Oranje Nassau's Oord, de eerste instelling voor de verpleging van lijdende aan longtuberculose, destijds volksvijand nummer één. Het voormalig koninklijke paleis werd als verpleeggebouw voor de eerste klassepatiënten in het totale complex van sanatoriumgebouwen opgenomen. Het raakte aan het einde van de tweede wereldoorlog zodanig beschadigd dat het moest worden afgebroken. *Kees Gast (maart 2015)*